

Διδακτική της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Ενότητα 02: Ιστορική Εξέλιξη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ι

Πολυξένη Ράγκου

Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

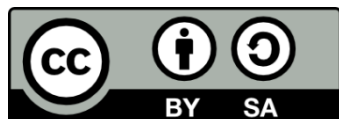

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ιστορική Εξέλιξη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης I

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Η Διεθνής Διάσκεψη της Στοκχόλμης.
2. Το Διεθνές Συνέδριο του Βελιγραδίου.
3. Η Διακυβερνητική Διάσκεψη της Τιφλίδας.

Σκοποί ενότητας

- Να γνωρίσουν οι εκπαιδευόμενοι τα βασικά συμπεράσματα της Διεθνούς Διάσκεψης της Στοκχόλμης, του Διεθνούς Συνεδρίου του Βελιγραδίου και της Διακυβερνητικής Διάσκεψης της Τιφλίδας.
- Να παρακολουθήσουν την εξέλιξη της διαμόρφωσης της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης μέσα από αυτές τις συναντήσεις.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Διεθνής Διάσκεψη της Στοκχόλμης

Διεθνής Διάσκεψη Στοκχόλμης (1/3)

- Στις 5 Ιουνίου το 1972 συγκαλείται, από τον Ο.Η.Ε., διεθνής διάσκεψη στη Στοκχόλμη με θέμα το ανθρώπινο περιβάλλον.
- Η ημέρα καθιερώνεται από τότε ως Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.
- Συμμετέχουν εκπρόσωποι διαφόρων οργανισμών του Ο.Η.Ε., μη κυβερνητικές οργανώσεις και αντιπρόσωποι από 113 χώρες.

Διεθνής Διάσκεψη Στοκχόλμης (2/3)

Στη διάσκεψη:

- επισημαίνονται τα περιβαλλοντικά αδιέξοδα που δημιούργησε το παραδοσιακό μοντέλο ανάπτυξης,
- αφυπνίζεται η διεθνής κοινότητα για τα περιβαλλοντικά θέματα,
- αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, και
- αναγνωρίζεται η ανάγκη ενός παγκόσμιου εκπαιδευτικού προγράμματος που να οδηγεί στην απόκτηση γνώσεων και στην ευαισθητοποίηση των ανθρώπων στα περιβαλλοντικά ζητήματα.

Διεθνής Διάσκεψη Στοκχόλμης (3/3)

- Καρπός της διεθνούς διάσκεψης της Στοκχόλμης θεωρείται η δημιουργία του προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (U.N.E.P.).
- Το τελευταίο σε συνεργασία με την U.N.E.S.C.O. αναπτύσσει το Διεθνές Πρόγραμμα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (I.E.E.P.).
- Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού σιγά-σιγά θα αναπτυχθούν δραστηριότητες έρευνας, επιμορφωτικών σεμιναρίων και συναντήσεων για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕ).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το Διεθνές Συνέδριο του Βελιγραδίου

Διεθνές Συνέδριο Βελιγραδίου (1/2)

- Το 1975, στο Βελιγράδι, η U.N.E.S.C.O., σε συνεργασία με το I.E.E.P. διοργανώνει Συνέδριο.
- Οι κύριοι στόχοι του Συνεδρίου του Βελιγραδίου ήταν :
  - να διερευνηθούν οι τάσεις και τα προβλήματα στο χώρο της ΠΕ, και
  - να διαμορφωθούν κατευθυντήριες γραμμές, γύρω από τις οποίες θα έπρεπε να αναπτυχθεί η εκπαίδευση αυτή σε διεθνές επίπεδο.

Διεθνές Συνέδριο Βελιγραδίου (2/2)

- Τα συμπεράσματα του Διεθνούς Συνεδρίου του Βελιγραδίου διατυπώθηκαν σε ένα κείμενο-διακήρυξη που ονομάστηκε «Χάρτα του Βελιγραδίου».
- Αναγνωρίζεται ότι η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων θα προέλθει μόνο μέσα από μια αλλαγή της στάσης του ανθρώπου και της σχέσης του με το περιβάλλον.
- Το νέο ήθος αναλαμβάνει να το καλλιεργήσει η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

Στόχοι όπως αυτοί ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (1/6)

Οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που παρουσιάζονται στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» διατυπώνονται ως εξής :

- **Η συνειδητοποίηση** : να συμβάλει ώστε τα άτομα και οι κοινωνικές ομάδες να συνειδητοποιήσουν το περιβάλλον και τα προβλήματά του και να ευαισθητοποιηθούν γι' αυτά στο σύνολό τους.

Στόχοι όπως αυτοί ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (2/6)

Οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που παρουσιάζονται στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» διατυπώνονται ως εξής :

- **Οι γνώσεις** : να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινωνικές ομάδες να κατανοήσουν το περιβάλλον στο σύνολό του, τα προβλήματά του, τη θέση και το ρόλο του ανθρώπου μέσα στο περιβάλλον και την ευθύνη του ανθρώπου γι' αυτό.

Στόχοι όπως αυτοί ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (3/6)

Οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που παρουσιάζονται στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» διατυπώνονται ως εξής :

- **Οι στάσεις :** να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινωνικές ομάδες να αποκτήσουν κοινωνικές αξίες και ενδιαφέρον για το περιβάλλον καθώς και να αναπτύξουν την επιθυμία για ενεργό συμμετοχή στη βελτίωση και προστασία του περιβάλλοντος.

Στόχοι όπως αυτοί ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (4/6)

Οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που παρουσιάζονται στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» διατυπώνονται ως εξής :

- **Οι ικανότητες** : να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινωνικές ομάδες να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Στόχοι όπως αυτοί ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (5/6)

Οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που παρουσιάζονται στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» διατυπώνονται ως εξής :

- **Η ικανότητα αξιολόγησης** : να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινωνικές ομάδες να αξιολογούν τα μέτρα που λαμβάνονται για το περιβάλλον και τα εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με οικολογικούς, πολιτικούς, οικονομικούς, αισθητικούς και εκπαιδευτικούς παράγοντες.

Στόχοι όπως αυτοί ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (6/6)

Οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που παρουσιάζονται στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» διατυπώνονται ως εξής :

- **Η συμμετοχή** : να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινωνικές ομάδες να αναπτύξουν αίσθηση υπευθυνότητας και διάθεση για ενεργό δράση για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Αρχές όπως αυτές ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (1/3)

- Το περιβάλλον πρέπει να θεωρείται στην ολότητά του.
- Η ΠΕ να είναι μια διαρκής εκπαιδευτική διαδικασία και απευθύνεται σε όλες τις κατηγορίες του πληθυσμού, μέσα και έξω από το σχολείο (τυπική και άτυπη εκπαίδευση).
- Η προσέγγιση των περιβαλλοντικών θεμάτων να είναι διεπιστημονική.

Αρχές όπως αυτές ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (2/3)

- Να ενισχύει τη διάθεση του ανθρώπου για ενεργό συμμετοχή στην πρόληψη και την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.
- Να δίνεται μια παγκόσμια προοπτική στην εξέταση και μελέτη του προβλήματος, χωρίς παράλληλα να χάνονται τα χαρακτηριστικά της τυπικής ιδιαιτερότητας του προβλήματος.

Αρχές όπως αυτές ορίστηκαν στη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (3/3)

- Να προσεγγίζονται οι κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες του ανθρώπου υπό το πρίσμα της περιβαλλοντικής προβληματικής και προοπτικής.
- Να τονίζεται η σημασία και να δίνεται η προοπτική της συνεργασίας σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Διακυβερνητική Διάσκεψη της Τιφλίδας

Διάσκεψη της Τιφλίδας (1/8)

- Η Διάσκεψη της Τιφλίδας οργανώθηκε στα πλαίσια του Διεθνούς Προγράμματος για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (I.E.E.P.) και ήταν η πρώτη Διακυβερνητική Διάσκεψη που συνήλθε στον κόσμο για την ΠΕ.
- Πραγματοποιήθηκε στις 14-26 Οκτωβρίου 1977 στην Τιφλίδα.

Διάσκεψη της Τιφλίδας (2/8)

- Η Διάσκεψη αυτή αποτελεί σταθμό στην ιστορία της ΠΕ γιατί οριοθετήθηκαν εννοιολογικά και μεθοδολογικά τα πλαίσιά της.
- Καθορίστηκαν οι σκοποί και οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την επίτευξη των στόχων.

Διάσκεψη της Τιφλίδας (3/8)

- Οι εργασίες της Διάσκεψης, τα συμπεράσματα και οι τελικές απόψεις διατυπώνονται στη «Διακήρυξη για την ΠΕ» και κωδικοποιούνται σε 41 προτάσεις.
- Το κείμενο αυτό θεωρείται και σήμερα ένα από τα σημαντικότερα στο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Διάσκεψη της Τιφλίδας (4/8)

Στη Διάσκεψη της Τιφλίδας υιοθετούνται οι στόχοι που είχαν διατυπωθεί στη «Χάρτα Βελιγραδίου» και η ΠΕ ορίζεται ως μια εκπαιδευτική διαδικασία που :

- Θα επιτρέψει στο άτομο να κατανοήσει την πολύπλοκη φύση του περιβάλλοντος, που απορρέει από την αλληλεπίδραση μεταξύ των οικολογικών, κοινωνικών και οικονομικών πτυχών του και να αποκτήσει μια σφαιρική και ολοκληρωμένη αντίληψη για τις σχέσεις ανθρώπου-περιβάλλοντος.

Διάσκεψη της Τιφλίδας (5/8)

- Θα συμβάλει στην απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων για τη μελέτη και την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής,
- Θα συμβάλει στην ανάπτυξη μιας συνείδησης και μια ηθικής περιβαλλοντικής μέσα από την αλλαγή συμπεριφορών, στάσεων και συνηθειών για να ευνοήσει τελικά την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος και θα βοηθήσει να αναπτυχθεί ένα αίσθημα ευθύνης και αλληλεγγύης ανάμεσα στις περιοχές και τις χώρες.

Διάσκεψη της Τιφλίδας (6/8)

- Μέσα από τη Διάσκεψη προωθείται η ιδέα ότι η ΠΕ είναι περισσότερο μια νέα αντίληψη για τις πολύπλοκες σχέσεις και αλληλεξαρτήσεις του περιβάλλοντος, που πρέπει να αγκαλιάσει και να διαποτίσει ένα αναλυτικό πρόγραμμα ή περιεχόμενο σπουδών και λιγότερο ένα μάθημα με την παραδοσιακή έννοια του όρου.

Διάσκεψη της Τιφλίδας (7/8)

- Τονίζεται ότι για να δράσει η ΠΕ καταλυτικά, σαν μεταρρυθμιστικός παράγοντας, θα πρέπει να εμποτιστεί το εκπαιδευτικό σύστημα με της περιβαλλοντικές αρχές και αξίες.

Διάσκεψη της Τιφλίδας (8/8)

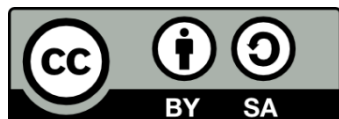
- Αυτό σημαίνει έναν επαναπροσανατολισμό και μια αναδιάρθρωση του περιεχομένου των διαφόρων ειδικοτήτων και επιστημονικών κλάδων που διδάσκονται και του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιείται, με στόχο μια σφαιρική και ολοκληρωμένη αντίληψη για το περιβάλλον, την απόκτηση καινούργιων απόψεων για το ρόλο του ανθρώπου στη σχέση του με το περιβάλλον και τη συμμετοχή και την κινητοποίησή του για την πρόληψη και την επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Παπανικολάου Αναστάσιος
Θεσσαλονίκη, 30/ 6/ 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

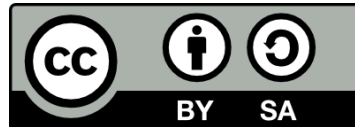
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πολυξένη Ράγκου.
«Διδακτική της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Ιστορική Εξέλιξη της
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ι». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο
από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS439/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

